

Fra landbrugs-
støtte til klima-
støtte.

radikale

Fra landbrugsstøtte til klimastøtte

Store reformer har altid præget landbruget. Både i Danmark og EU. Men selvom der i 2021 blev indgået en aftale om en 'grønnere og mere fair' landbrugspolitik, modtager EU's landbrug stadig 900 mia. kr. i grundbetaling og koblet støtte uden tilstrækkelige hensyn til klima, miljø og naturen. Det svarer til godt 45 pct. af landbrugspolitikens samlede budget på knapt 2.000 mia. kr. i 2023-27. Nu er tiden kommet til at tage de næste skridt og udvikle fremtidens landbrug i en bedre og mere bæredygtig balance med naturen.

Et forsat stærkt EU er ingen selvfølge. Det afhænger af, at vi er i stand til offensivt at takle de kriser, vores fællesskab står overfor, og vende dem til muligheder.

Der er igen krig på vores kontinent. Den globale verdensorden er i opbrud. Klimaforandringerne slår igennem med tørke, hvor der er brug for regn, og for meget vand, hvor der er brug for tørvejr. Det har store konsekvenser for de europæiske landbrugere. Samtidig står vi overfor en natur- og biodiversitetskrise.

Alt sammen kræver, at vi gentænker EU's landbrugspolitik.

Der er behov for at gøre EU's landbrug modstandsdygtigt og klar til en fremtid, hvor vi producerer mere mad til mennesker, passer bedre på vores klima, natur og miljø – og ikke mindst styrker biodiversiteten. Skal vi lykkes med at vende modgang til fremgang og blive i stand til at give et bedre Europa og en bedre verden videre til de unge generationer, er yderligere reformer af EU's landbrugspolitik derfor uomgængelig.

Der er brug for en Plan B.

Tre bærende visioner for en fremtidssikret landbrugspolitik med globalt udsyn

Radikale Venstre foreslår derfor en omfattende landbrugsreform til gavn for fremtidens landbrugere og med fokus på klima, miljø og natur. Og det starter i EU med en reform, der skal sætte rammerne for en fremadskuende, moderne og progressiv regulering af europæisk landbrug, som sikrer, at landbruget kan videreudvikles i en grønnere og mere bæredygtig retning. Vi vil omlægge landbrugsstøtten for at frigive midler til at styrke indsatsen for et bedre klima, renere miljø og mere natur. En reform med globalt udsyn, som bidrager til at mætte flere munde verden over og ikke mindst sikre en bæredygtig genopbygning af Ukraines landbrug.

Vores vision står på tre centrale ben:

- 1) En omfattende reform af EU's landbrugsstøtte med en ny samlet finansieringsmodel, der både bygger på en reduktion og omlægning af den nuværende støtte og på, at landbruget fremover betaler for forurening og udledninger, der skader klima og miljø – fx gennem en klimaafgift – og til gengæld belønnes for tiltag, der skaber natur og biodiversitet.
- 2) Et europæisk klimamål for landbruget, som bidrager til et fælles klimamål for EU på mindst 90 pct. reduktioner i 2040, og tænkes sammen med vores mål for mere natur og styrket biodiversitet. Et mål der er differentieret ud fra de enkelte medlemslandes økonomiske og tekniske formåen.
- 3) En landbrugspolitik med globalt udsyn, som fremmer bæredygtig landbrugsproduktion i de mest udsatte lande, herunder særligt på det Afrikanske kontinent, og som både bidrager til genopbygning af Ukraines landbrug og baner vejen for landets kommende medlemskab af EU.

I Radikale Venstre mener vi, at Danmark bør gå forrest og gøre en reform af EU's landbrugspolitik, herunder en omlægning af landbrugsstøtten, til en central del af Danmarks EU-formandskab i 2025.

Radikale Venstre foreslår

Konkret foreslår vi, at Danmark skal arbejde for følgende ændringer i den nuværende støtte:

- Reducere budgettet for den fælles landbrugspolitik med 200 mia. kr. i perioden 2028-34 – det svarer til en reduktion på 10 pct. i forhold til niveauet i dag. Derfor foreslår vi at afskaffe den koblede støtte, fx slagtepræmien, allerede i 2028.
- Udfase den direkte landbrugsstøtte, startende med de største landbrug, hvilket vil frigive en stor del af de ca. 900 mia. kr. som i dag gives i grundbetaling uden tilstrækkelige modkrav.
- Anvende 1.000 mia. kr. på etablering af en bedrifts- og pointbaseret bioordning hvor landbrugere får betaling for ydelser for natur og biodiversitet, hvilket vil styrke bæredygtige dyrkningsmetoder herunder økologisk landbrug, skovlandbrug, regenerative metoder, stribedyrkning mv. til gavn for natur, biodiversitet, klima og miljø.
- Indføre en klimaafgift på landbruget på EU-niveau, der integreres i en samlet finansieringsmodel eller, hvis det ikke lykkedes, inkludere landbrugets udledninger i EU's kvotehandelssystem.
- Etablere en fond på 100 mia. kr. til forskning, udvikling og efter- og videreuddannelse indenfor plantebaserede og bæredygtige fødevarsystemer.
- Etablere en fond på 100 mia. kroner til genopbygning af Ukrainsk landbrug.
- Øremærke 100 mia. kr. i etableringsstøtte og til at sikre det økonomiske fundament for yngre landbrugere og samtidigt modvirke evt. faldende jordpriser pga. udfasning af den direkte landbrugsstøtte.
- Målrette 25 mia. kr. af den fælles landbrugspolitik til udvikling en bæredygtig global landbrugsproduktion i udviklingslande herunder særligt i Afrika.

FAKTABOKS: EU'S LANDBRUGSPOLITIK

- I dag går omkring hver tredje krone i EU's samlede budget til landbruget.
- EU's landbrugspolitik udmøntes under en samlet strategisk ramme, som løber over en årrække. Den nuværende politik er gældende for perioden 2023-27 og den kommende landbrugspolitik kommer til at gælde for 2028-34.
- Kun 3 ud af 10 af den nuværende landbrugspolitikens pejlemærker adresserer klima, miljø, natur og biodiversitet.
- I en analyse af den historiske landbrugsstøtte konkluderede EU's rigsrevision, at landbrugsstøtten i 2014-20 kun havde begrænset effekt på klima og biodiversitet.
- Landbrugsstøtten består af en lang række elementer. Den direkte landbrugsstøtte inkl. såkaldte bioordninger udgør i 2023-27 mere end 1.400 mia. kr. heraf er omkring 900 mia. kr. i grundbetaling eller koblet støtte til hovedsageligt kvægbrug.
- Kun omkring 40 pct. af budgettet til EU's samlede landbrugspolitik går til klima- og naturtiltag.
- Kun 7,5 pct. af landbrugene i EU er over 50 hektar, men deres landbrugsjord udgør næsten 70 pct. af EU's samlede landbrugsareal – og derved også af grundbetalingen.

radikale B